

Historia. Zakres podstawowy. Liceum czteroletnie. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

Temat lekcji	Ocena			
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra
1. Historia jako nauka	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> formułuje definicję historii wymienia rodzaje źródeł historycznych 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje źródeł historycznych i podaje przykłady źródeł każdego rodzaju przedstawia periodyzację dziejów 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia problemy, jakie mogą się pojawić przy podziale dziejów wyjaśnia rolę archeologii 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie historiografii wymienia nauki pomocnicze historii i przedstawia, czym się zajmują
I. Pradzieje i historia starożytnego Wschodu				
2. Rewolucja neolityczna	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny Żyznego Półksiężycza wyjaśnia, na czym polega przejście z koczowniczego na osiadły tryb życia, i umiejscawia je w czasie 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia, jak żyli ludzie w paleolicie, a jak w neolicie, używając nazw tych epok umiejscawia w czasie rewolucję neolityczną i dostrzega, że jest to proces długotrwały 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> posługuje się poprawnie terminem: rewolucja neolityczna wymienia przyczyny i skutki rewolucji neolitycznej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> dzieli przyczyny i skutki rewolucji neolitycznej na społeczne, gospodarcze i kulturalne wskazuje na mapie najstarsze miasta i zna czas ich powstania charakteryzuje warunki naturalne miejsc, gdzie powstały najstarsze miasta (Jerycho i Çatalhöyük)
3. Cywilizacje starożytnej Mezopotamii	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny Mezopotamii i 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia różne cywilizacje, które 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia osiągnięcia cywilizacji 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> umiejscawia w czasie i przestrzeni imperium

	<p>przykładowe miasta sumeryjskie (Ur, Uruk)</p> <ul style="list-style-type: none"> rozumie i poprawnie posługuje się terminami: system irygacyjny, pismo klinowe, kodeks Hammurabiego 	<p>istniały w rejonie Mezopotamii (sumeryjską, asyryjską, babilońską) w kolejności chronologicznej</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje religię mieszkańców Mezopotamii 	<p>sumeryjskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje ustrój cywilizacji starożytnej Mezopotamii formułuje zasadę prawną zawartą w kodeksie Hammurabiego 	<p>Sargona Wielkiego</p> <ul style="list-style-type: none"> formułuje i nazywa zasadę prawną zawartą w kodeksie Hammurabiego wyjaśnia, na czym polegał system pałacowy porównuje osiągnięcia cywilizacji starożytnej Mezopotamii poprawnie posługuje się terminami wymienionymi w celach
4. Starożytny Egipt	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny starożytnego Egiptu z podziałem na Egipt Górny i Egipt Dolny wie, kim był faraon wymienia przykładowych bogów egipskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia strukturę społeczną w starożytnym Egipcie wymienia uprawnienia faraona wymienia przykładowe osiągnięcia kultury egipskiej, w tym pismo charakteryzuje gospodarkę egipską 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje pozycję poszczególnych grup społecznych w państwie faraonów przedstawia osiągnięcia kultury egipskiej charakteryzuje religię egipską przedstawia cechy sztuki egipskiej zna atrybuty przykładowych bogów egipskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia związki między religią, sztuką a władzą w starożytnym Egipcie (np. mumifikacja, piramidy, faraon jako syn boga) wyjaśnia, dlaczego w Egipcie kapłani mieli wysoką pozycję zna symbole władzy faraona i rozpoznaje wizerunki niektórych bogów egipskich
5. Dzieje i religia starożytnego Izraela	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny Palestyny 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia dzieje Izraela związane z 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia dzieje Izraela związane z 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia symbole ważne dla judaizmu i

	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady judaizmu posługuje się terminami: judaizm, Tora, Arka Przymierza 	<p>Mojżeszem, Dawidem i Salomonem</p> <ul style="list-style-type: none"> posługuje się terminami: mesjasz, prorok, monoteizm, Talmud 	<p>postać Abrahama i niewolą babilońską</p> <ul style="list-style-type: none"> posługuje się terminami: rabin, menora, synagoga, świątynia 	<p>wyjaśnia ich rolę</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnicę między świątynią a synagogą posługuje się poprawnie wszystkimi terminami wymienionymi w celach
6. Starożytne Indie i Chiny	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny cywilizacji starożytnych Indii i Chin przedstawia podstawowe zasady hinduizmu, buddyzmu i konfucjanizmu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia podział społeczeństwa starożytnych Indii, posługując się terminem kasta wymienia przykładowe osiągnięcia cywilizacji chińskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje cywilizację Indusu porównuje hinduizm z buddyzmem wymienia osiągnięcia cywilizacji chińskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację polityczną w Chinach wyjaśnia związki konfucjanizmu z funkcjonowaniem państwa wymienia dorobek piśmienniczy starożytnych Indii
II. Świat starożytnych Greków				
7. Hellada i jej mieszkańcy	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny Półwyspu Bałkańskiego i opisuje jego warunki naturalne wymienia niektóre cechy polis 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia cechy polis i wyjaśnia związek między jej powstaniem a warunkami naturalnymi panującymi na Półwyspie Bałkańskim wymienia występujące w polis ustroje wymienia niektóre przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej pokazuje na mapie obszar skolonizowany przez Greków wymienia etapy zakładania kolonii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje pozycję arystokracji w polis charakteryzuje ustroje polis greckich przedstawia kontakty Greków z Fenicjanami

		umiejscawia je w czasie		
8. Sparta – państwo żołnierzy	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny Sparty (polis i ziemie przez nią podbite) • wymienia organy władzy w Sparcie • wymienia grupy społeczne w Sparcie i wskazuje, które z nich miały prawa polityczne • rozumie termin: spartańskie warunki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe uprawnienia organów władzy w Sparcie • charakteryzuje wychowanie spartańskie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia związki między wychowaniem spartańskim a funkcjonowaniem polis • charakteryzuje grupy społeczne występujące w Sparcie 	<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak wychowanie spartańskie wpływało na kulturę • przedstawia rolę Likurga w historii Sparty • uzasadnia, że w Sparcie panował ustrój oligarchiczny
9. Ateny	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny Aten (polis i Attykę) • wymienia organy władzy w Atenach w V w. p.n.e. • wymienia grupy społeczne w Atenach i wskazuje, kto miał prawa polityczne w V w. p.n.e. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje demokrację ateńską w czasach Peryklesa • wyjaśnia, w jaki sposób Perykles zachęcał obywateli Aten do udziału w życiu publicznym • wymienia najbardziej znane zabytki ateńskie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia reformy Drakona i Klejstenesa • charakteryzuje społeczeństwo ateńskie • ocenia zalety demokracji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia reformy Solona • wskazuje związki między rozwojem demokracji i kultury w Atenach • ocenia wady i zalety demokracji
10. Wojny w świecie greckim	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie Maraton, Termopile i Salaminę • przedstawia przykładowe przyczyny i skutki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia ekspansję perską w Azji Mniejszej i jej konsekwencje • opisuje przebieg wojen grecko-perskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia charakter wojen w świecie greckim • przedstawia skutki wojen grecko-perskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny i skutki wojny peloponeskiej • wyjaśnia, co pozostało do dnia dzisiejszego z tradycji wojen grecko-

	<p>wojen grecko-perskich</p> <ul style="list-style-type: none"> rozumie termin: falanga 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie termin: hoplita 		perskich
11. Podboje Aleksandra Wielkiego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie Macedonię i tereny opanowane przez Aleksandra Wielkiego wymienia najważniejsze bitwy stoczone przez Aleksandra Wielkiego rozumie pojęcie: kultura hellenistyczna 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia działania Filipa II wobec Greków wymienia przykładowe działania Aleksandra Wielkiego wobec ludów podbitych wyjaśnia pojęcie: monarchia hellenistyczna 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje reformy Filipa II w Macedonii charakteryzuje politykę Aleksandra Wielkiego na podbitych terenach 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia trwałość działań podejmowanych przez Aleksandra Wielkiego na Wschodzie
12. Religia i kultura Greków	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowych bogów greckich i ich atrybuty, rozpoznaje ich wizerunki wymienia najważniejsze poglądy Sokratesa wymienia przykładowe osiągnięcia kultury greckiej (przede wszystkim z dziedziny literatury) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje style architektoniczne i podaje przykłady zabytków architektury greckiej przedstawia formy kultu w starożytnej Grecji wymienia najważniejsze poglądy Platona i Arystotelesa i zna założone przez nich szkoły 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co przyczyniło się do rozwoju filozofii w starożytnej Grecji wymienia osiągnięcia starożytnych Greków przedstawia rolę teatru i igrzysk w życiu Greków 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związki sportu i teatru z religią starożytnych Greków przedstawia założenia stoicyzmu, epikureizmu i cynizmu
III. Imperium rzymskie				
13. Rzym – od królestwa do republiki	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie Półwysep Apeniński i Rzym wymienia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje warunki naturalne Półwyspu Apenińskiego i Półwyspu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje początki Rzymu wyjaśnia przyczyny zmian w strukturze 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związek symboliki związanej z Rzymem z legendą o założeniu miasta

AUTORZY: Agnieszka Żuberek

	<p>najważniejsze urzędy republiki rzymskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe grupy obywateli rzymskich 	<p>Balkańskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia organy władzy republiki rzymskiej i ich przykładowe kompetencje 	<p>społecznej Rzymian</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje ustroj republiki rzymskiej 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy monarchiczne, oligarchiczne i demokratyczne w ustroju republiki rzymskiej wskazuje mocne i słabe strony tego ustroju
14. Ekspansja terytorialna Rzymu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszary opanowane przez Rzymian przedstawia organizację terenów podbitych w Italii i poza nią 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje armię rzymską wskazuje różnice w organizacji terenów podbitych w Italii i poza nią charakteryzuje położenie niewolników w Rzymie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia przyczyny ekspansji terytorialnej Rzymu, biorąc również pod uwagę rzymskie pojmowanie wojny przedstawia wojny puniczne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rzymskie podboje w okresie republiki, umieszczając je w czasie wyjaśnia przyczyny i skutki wojen domowych w I w. n.e.
15. Cesarstwo rzymskie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie rozrost imperium rzymskiego w okresie cesarstwa wymienia najważniejsze cechy pryncypatu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje ustroj cesarstwa rzymskiego w okresie pryncypatu wyjaśnia pojęcie romanizacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia dojście do władzy Oktawiana Augusta i jego politykę przedstawia ekspansję terytorialną Rzymu w okresie cesarstwa i umiejscawia ją w czasie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia skuteczność polityki Oktawiana Augusta omawia czynniki, które sprzyjały romanizacji wyjaśnia termin: <i>pax romana</i>
16. Religia i kultura Rzymian	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowych bogów rzymskich i ich atrybuty wymienia budowle 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje religię i literaturę rzymską wskazuje na specyfikę prawa rzymskiego (formułowanie norm 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje wpływy greckie w kulturze rzymskiej przedstawia cechy sztuki rzymskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia znaczenie prawa rzymskiego wyjaśnia różnice między igrzyskami greckimi a rzymskimi

	<p>charakterystyczne dla Rzymu</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowych autorów rzymskich 	<p>ogólnych)</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia funkcje budowli rzymskich (łuk triumfalny, akwedukt, termy) 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia twórców kultury rzymskiej i ich dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia wpływ kultury antycznej na późniejsze epoki
17. Chrześcijaństwo w świecie rzymskim	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie przykładowe pierwsze gminy chrześcijańskie wymienia zasady chrześcijaństwa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przyczyny rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w świecie rzymskim przedstawia strukturę gmin chrześcijańskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację w Palestynie w okresie działania Jezusa wyjaśnia przyczyny prześladowań chrześcijan przez władze rzymskie przedstawia proces kształtowania się kanonu Pisma Świętego i zasad wiary (sobór nicejski) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację w Palestynie w I w. n.e. opisuje symbolikę związaną z chrześcijaństwem przedstawia zmianę pozycji religii chrześcijańskiej w cesarstwie rzymskim w IV w. n.e.
18. Upadek cesarstwa rzymskiego na Zachodzie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie orientacyjny podział na część wschodnią i zachodnią cesarstwa wyjaśnia pojęcia: tetrarchia i dominat 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny kryzysu cesarstwa w III w. charakteryzuje reformy Dioklecjana 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między częścią wschodnią a zachodnią cesarstwa rzymskiego przedstawia przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wzrost znaczenia barbarzyńców w cesarstwie rzymskim przedstawia konsekwencje najazdu Hunów pod wodzą Attyli przedstawia działania Odoakra
IV. Europa wczesnego średniowiecza				
19. Bizancjum	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszar cesarstwa bizantyjskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe zabytki sztuki bizantyjskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje ustrój i gospodarkę cesarstwa bizantyjskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny schizmy wschodniej ocenia zasługi cesarza

	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę Konstantynopola • przedstawia podział w religii chrześcijańskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszary zajęte przez cesarza Justyniana • wymienia cechy stroju cesarstwa bizantyjskiego • posługuje się terminem: schizma wschodnia 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje okres panowania cesarza Justyniana • przedstawia konsekwencje schizmy wschodniej • wymienia cechy kultury bizantyjskiej 	<p>Justyniana dla cesarstwa bizantyjskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje związki i wpływy cesarzy bizantyjskich w Kościele
20. Świat islamu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszary opanowane przez Arabów • wymienia filary islamu • wymienia dwa najstarsze odłamy islamu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia działalność Mahometa • wyjaśnia różnice między odłami islamu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia organizację polityczną i religijną świata arabskiego po przyjęciu islamu • charakteryzuje kulturę arabską 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację na Półwyspie Arabskim przed działalnością Mahometa • ocenia wpływ kultury arabskiej na kulturę europejską
21. Narodziny i rozwój państwa Franków	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar monarchii frankijskiej za panowania Karola Wielkiego • przedstawia dążenia Karola Wielkiego do odnowienia cesarstwa rzymskiego • pokazuje na mapie postanowienia traktatu w Verdun 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia na mapie etapy ekspansji państwa Franków • charakteryzuje okres rządów Pepina Małego (Krótkiego) • przedstawia organizację państwa Franków 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę Chlodwiga w kształtowaniu się państwa Franków • przedstawia cały proces kształtowania się państwa frankijskiego • podaje definicję monarchii patrymonialnej • wymienia cechy renesansu karolińskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje gospodarkę monarchii Karola Wielkiego • uzasadnia, że państwo frankijskie było monarchią patrymonialną • wyjaśnia, dlaczego mówimy o renesansie karolińskim

<p>22. Nowe państwa w Europie Zachodniej. Początki feudalizmu</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar monarchii ottońskiej • charakteryzuje rządy dynastii ottońskiej i jej dążenie do odnowienia cesarstwa rzymskiego • wyjaśnia pojęcia: senior i wasal 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia ideę cesarstwa uniwersalistycznego Ottona III • wyjaśnia, dlaczego doszło do odnowienia cesarstwa na terenie Rzeszy • przedstawia hołd lenny i jego znaczenie • wymienia obowiązki wasala i seniora 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację w Anglii i na Półwyspie Apenińskim po upadku cesarstwa zachodniorzymskiego • charakteryzuje drabinę feudalną (podział społeczeństwa) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację na Półwyspie Iberyjskim po upadku cesarstwa zachodniorzymskiego • wskazuje różnice między systemem lennym a drabiną feudalną • poprawnie używa pojęć: hołd lenny, inwestytura, immunitet
<p>23. Powstanie państw w Europie Północnej i Środkowo-Wschodniej</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie pierwsze państwa słowiańskie i główne trasy wypraw wikingów • wie, kim byli św.św. Cyryl i Metody 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje działalność św.św. Cyryla i Metodego • wymienia przyczyny ekspansji wikingów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia dlaczego św.św. Cyryl i Metody są nazywani Apostołami Słowian • przedstawia konsekwencje wypraw wikingów • przedstawia proces powstawania państwa węgierskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia genezę pojawienia się Słowian w Europie • ocenia wkład św.św. Cyryla i Metodego w rozwój kulturalny Słowian • przedstawia proces powstawania państwa bułgarskiego
<p>24. Papiestwo i cesarstwo</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia spór Henryka IV z papieżem Grzegorzem VII • wymienia postanowienia konkordatu wormackiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia reformy przeprowadzone w Kościele w X i XI w. • charakteryzuje skutki sporu o inwestyturę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny kryzysu w Kościele w X–XI w. • posługuje się poprawnie terminami: symonia, nepotyzm, konkordat 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wiąże przyczyny sporu o inwestyturę z pozycją i uprawnieniami władcy • wyjaśnia, w jaki sposób Kościół chciał się uniezależnić od władzy świeckiej
<p>V. Europa rozkwitu i schyłku średniowiecza</p>				

<p>25. Wyprawy krzyżowe i ich następstwa</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar objęty wyprawami krzyżowymi • wymienia przykładowe przyczyny i skutki krucjat • wymienia przykładowych przywódców krucjat 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie Królestwo Jerozolimskie • wymienia przyczyny i skutki krucjat, dzieląc je na polityczne, gospodarcze i religijne • wymienia zakony rycerskie i uczestników krucjat 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie państwie utworzone przez krzyżowców na Bliskim Wschodzie • wyjaśnia związki między sytuacją w Europie a poparciem dla wypraw krzyżowych • przedstawia rolę zakonów rycerskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszary objęte rekonkwistą • charakteryzuje specyfikę krucjaty ludowej i czwartej krucjaty • przedstawia przenikanie się wpływów kulturowych między Wschodem a Zachodem w wyniku krucjat
<p>26. Przemiany gospodarcze na wsi</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany w sposobie uprawy roli, które zaszły w XII w. • posługuje się terminami: dwupółowka i trójpółowka • wymienia przykładowe skutki rozwoju rolnictwa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje zmiany, które zachodziły w technice rolnej w XII–XIII w. • wymienia narzędzia, które przyczyniły się do rozwoju rolnictwa • przedstawia sytuację chłopów (ich pozycję i obowiązki) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób zmiany w technice rolnej wpłynęły na jej wydajność • przedstawia warunki życia chłopów • wyjaśnia przyczyny kolonizacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje rolę samorządu wiejskiego • wyjaśnia i ocenia konsekwencje rozwoju rolnictwa
<p>27. Miasta w średniowieczu</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe przyczyny powstawania miast • przedstawia organizację przestrzeni miejskiej • definiuje termin: lokacja 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces powstawania i rozwoju miast • charakteryzuje organizację wewnętrzną miasta (władze, organizacje rzemieślnicze) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje strukturę społeczną mieszkańców miasta • wyjaśnia różnice w organizacji handlu lokalnego i międzynarodowego • przedstawia rolę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia rolę miast w rozwoju gospodarki średniowiecznej • wyjaśnia, czym była Hanza • poprawnie posługuje się terminologią

<p>28. Przemiany polityczne późnego średniowiecza</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar ekspansji Turków osmańskich • wymienia przyczyny i skutki wojny stuletniej • wyjaśnia termin: schizma zachodnia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny i skutki schizmy zachodniej • przedstawia rolę Joanny d’Arc • charakteryzuje rozwój państwa krzyżackiego w Prusach 	<p>cechów i gildii</p> <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przemiany w Czechach i na Węgrzech w XIV i XV w. • przedstawia rolę Jana Husa • przedstawia rozwój państwa moskiewskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany polityczne w Europie XIV i XV w. (Rzesza, Szwajcaria, Skandynawia, Hiszpania) • przedstawia zależności polityczne pomiędzy państwami europejskimi w XIV i XV w.
<p>29. Społeczeństwo stanowe i kryzys późnego średniowiecza</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiuje stan • przedstawia strukturę społeczeństwa stanowego • wymienia cechy monarchii stanowej • wymienia przykładowe przyczyny kryzysu gospodarczo-społecznego w XIV w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces kształtowania się monarchii stanowej w Anglii • przedstawia przyczyny i skutki epidemii dżumy w XIV w. • przedstawia pozycję poszczególnych stanów w państwie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces kształtowania się monarchii stanowej we Francji i porównuje go z Anglią • wyjaśnia konsekwencje kryzysu demograficznego z II poł. XIV w. • przedstawia proces kształtowania się stanów • wymienia przyczyny wystąpień chłopskich w XIV w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy wspólne zgromadzeń stanowych w Europie XIII–XIV w. • ocenia możliwości awansu społecznego w XIV–XV w. • przedstawia związki między kryzysem demograficznym i gospodarczym a wystąpieniami chłopskimi w XIV w.
<p>VI. Polska w X–XIII wieku</p>				
<p>30. Państwo Mieszka I i Bolesława Chrobrego</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie granice państwa piastowskiego ok. roku 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny przyłączone przez Mieszka I i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny przyłączone przez Bolesława 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co miało wpływ na kształt stosunków polsko-

	<p>1000</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny chrztu Mieszka I przedstawia okoliczności i postanowienia zjazdu gnieźnieńskiego 	<p>siedziby biskupstw i arcybiskupstwa</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wojny polsko-niemieckie za panowania Bolesława Chrobrego przedstawia skutki przyjęcia chrztu 	<p>Chrobrego</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia rolę św. Wojciecha w budowaniu struktur kościoła w Polsce charakteryzuje organizację państwa wczesnopiastowskiego 	<p>niemieckich za pierwszych Piastów</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę <i>Dagome iudex</i> ocenia rolę chrztu i organizacji kościelnej w umacnianiu władztwa pierwszych Piastów wyjaśnia rolę koronacji
<p>31. Kryzys i odbudowa monarchii wczesnopiastowskiej</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie granice państwa piastowskiego ok. roku 1138 wymienia przyczyny kryzysu monarchii piastowskiej przedstawia ekspansję Bolesława Krzywoustego przedstawia zasady testamentu Bolesława Krzywoustego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces odbudowy państwa polskiego przez Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego charakteryzuje stosunki Bolesława Krzywoustego z bratem Zbigniewem wyjaśnia przyczyny kryzysu monarchii wczesnopiastowskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje panowanie Władysława Hermana przedstawia stosunki Bolesława Śmiałego, Władysława Hermana i Bolesława Krzywoustego z Niemcami, wyjaśniając, co wpływało na zmiany we wzajemnych relacjach wyjaśnia, dlaczego Bolesław Krzywousty podzielił Polskę na dzielnice 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia konsekwencje i kontrowersje związane ze sporem Bolesława Śmiałego z biskupem Stanisławem przedstawia konflikt Władysława Hermana z synami ocenia, które działania Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego były ważne z punktu widzenia niezależności państwa
<p>32. Państwo polskie w dobie rozbicia dzielnicowego</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie poszczególne dzielnice i wymienia ich pierwszych władców pokazuje na mapie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia zagrożenia zewnętrzne państwa polskiego w okresie rozbicia dzielnicowego wymienia czynniki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia walki synów Bolesława Krzywoustego o władzę zwierzchnią przedstawia ekspansje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia walki książąt piastowskich o Kraków przedstawia ekspansję Mongołów

	straty terytorialne Polski w okresie rozbitcia dzielnicowego	sprzyjające jednoczeniu ziem polskich w XIII w.	zakonu krzyżackiego w XIII w.	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co i dlaczego sprzyjało jednoczeniu ziem polskich w XIII w.
33. Przemiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich w XII–XIII w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne postanowienia aktów lokacyjnych • wymienia przykładowe skutki kolonizacji na prawie niemieckim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia organizację władz we wsiach i miastach lokowanych na prawie niemieckim • charakteryzuje układ przestrzenny miasta lokowanego na prawie niemieckim • przedstawia podział społeczeństwa na stany 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny kolonizacji na prawie niemieckim • wyjaśnia różnice między kolonizacją niemiecką a kolonizacją na prawie niemieckim • przedstawia rolę cechów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny kształtowania się stanów • przedstawia rozwój gospodarczy ziem polskich i wskazuje, jaką rolę odgrywały w nim lokacje • posługuje się poprawnie terminami wymienionymi w celach lekcji
VII. Polska w XIV–XV wieku				
34. Zjednoczenie Polski	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie ziemie, które mieli pod swoim panowaniem Przemysław II i Władysław Łokietek w 1320 r. • wymienia skutki konfliktu polsko-krzyżackiego za panowania Władysława Łokietka 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Władysława Łokietka • przedstawia działania Władysława Łokietka w celu zjednoczenia ziem polskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia działania Wacława II w procesie jednoczenia ziem polskich • przedstawia pierwsze próby jednoczenia ziem polskich w II poł. XIII w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny problemów, z jakimi stykał się Władysław Łokietek, jednocząc ziemie polskie • wyjaśnia rolę koronacji w procesie jednoczenia ziem polskich
35. Polska pod rządami Kazimierza Wielkiego i Andegawenów	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie granice monarchii Kazimierza Wielkiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje stosunki polsko-czeskie za panowania Kazimierza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia, co było największym osiągnięciem i

	<p>w roku 1370</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia skutki konfliktu polsko-krzyżackiego za panowania Kazimierza Wielkiego wymienia działania gospodarcze Kazimierza Wielkiego 	<p>panowania Kazimierza Wielkiego</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje politykę wewnętrzną Kazimierza Wielkiego w dziedzinie administracji i prawa wymienia postanowienia przywileju koszyckiego 	<p>Wielkiego</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności objęcia władzy przez Ludwika Węgierskiego wyjaśnia, jakie korzyści odniosła Polska z ekspansji na Ruś Halicką 	<p>największą porażką Kazimierza Wielkiego</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje rządy Andegawenów w Polsce wyjaśnia, dlaczego monarchię Kazimierza Wielkiego nazywamy monarchią stanową poprawnie posługuje się terminem: Korona Królestwa Polskiego
<p>36. Pierwsi Jagiellonowie na polskim tronie</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny unii w Krewie wymienia postanowienia unii w Krewie wymienia postanowienia I pokoju toruńskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia skutki unii w Krewie przedstawia przyczyny i przebieg wielkiej wojny z zakonem krzyżackim wymienia postanowienia przywileju jedlnieńsko-krakowskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Władysława Jagiełły wymienia postanowienia unii w Horodle wyjaśnia, czy unia w Horodle była w pełni unią personalną przedstawia rolę Pawła Włodkowica w sporze z Krzyżakami 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia przywileju czerwińskiego wyjaśnia przyczyny wydawania przywilejów szlacheckich przez Władysława Jagiełłę przedstawia okoliczności powołania na tron Kazimierza Jagiellończyka

<p>37. Polska w późnym średniowieczu</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar Prus Królewskich i Prus Zakonnych • wymienia postanowienia II pokoju toruńskiego • wymienia postanowienia przywileju cerekwicko-nieszawskiego i konstytucji <i>Nihil novi</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przyczyny i przebieg wojny trzynastoletniej • przedstawia postanowienia przywilejów, które prowadziły do wzrostu znaczenia politycznego szlachty • przedstawia strukturę sejmu walnego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje politykę zagraniczną Kazimierza Jagiellończyka • przedstawia postanowienia przywilejów, które prowadziły do wzrostu znaczenia gospodarczego szlachty • charakteryzuje instytucję sejmu walnego i jego rolę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego ustrój, który powstał w Polsce, określamy mianem demokracji szlacheckiej • ocenia, czy politykę zagraniczną Kazimierza Jagiellończyka można określić mianem polityki dynastycznej
<p>VIII. Kultura średniowiecza</p>				
<p>38. Kultura umysłowa wieków średnich</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy kultury rycerskiej • wymienia przykładowe dzieła literatury średniowiecznej • wymienia gatunki literackie średniowiecza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cechy kultury średniowiecza • przedstawia rolę uniwersytetów • charakteryzuje nurt filozofii średniowiecznej – scholastykę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę św. Tomasza z Akwinu w kulturze średniowiecza • wyjaśnia wpływ klasztorów na rozwój kultury średniowiecznej • wyjaśnia wpływ dworów na rozwój kultury średniowiecznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia organizację uniwersytetów • wyjaśnia rolę pisma w kulturze średniowiecza • ocenia zasięg społeczny oddziaływania średniowiecznej literatury
<p>39. Sztuka i architektura średniowiecza</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe zabytki romańskie • wymienia przykładowe zabytki gotyckie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe cechy stylu romańskiego w architekturze 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w budowlach romańskich i gotyckich potrafi wskazać cechy stylu romańskiego i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rzeźbę i malarstwo romańskie • charakteryzuje rzeźbę i malarstwo gotyckie

		<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe cechy stylu gotyckiego w architekturze 	<p>gotyckiego</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia zasięg terytorialny i czas trwania stylu romańskiego i gotyckiego 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje styl romański i gotycki, wskazując różnice między nimi
<p>40. Kultura średniowiecznej Polski</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy średniowiecznej kultury polskiej wymienia przykładowe zabytki sztuki i piśmiennictwa średniowiecznego z Polski wymienia najstarsze kroniki polskie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje podobieństwa między średniowieczną kulturą polską a europejską wymienia zabytki piśmiennictwa w języku polskim zna postaci Janka z Czarnkowa i Jana Długosza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rozwój nauki polskiej w średniowieczu i wyjaśnia rolę Akademii Krakowskiej w tym procesie przedstawia rolę klasztorów i zgromadzeń zakonnych w rozwoju kultury średniowiecznej w Polsce wskazuje związki kultury polskiego średniowiecza z kulturą europejską 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między kulturą polskiego średniowiecza a kulturą europejską zwraca uwagę na wyjątkowość niektórych zabytków sztuki średniowiecza w Polsce i wyjaśnia, na czym ona polega